

GMINNY OŚRODEK
POMOCY SPOŁECZNEJ
34-600 Limanowa, ul. M.B.Bolesnej 10B
tel./fax (033) 33-93-00/

RADA GMINY
ul. Matki Boskiej Bolesnej 18B
34-600 Limanowa

20. 03. 2023r.

INSPEKTOR
Katarzyna Urhoniak
mgr Katarzyna Urhoniak

SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI ZADAŃ
Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE LIMANOWA
ZA ROK 2022

MARZEC 2023 ROKU v

I. Uregulowania prawne

Dnia 9 czerwca 2011 r. dla dobra dzieci, dla dobra rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci uchwalona została ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj.: Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.), zwana dalej „ustawą”. Ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku. Przedmiotem ustawy są:

- zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków,
- zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

II. Zadania samorządu gminnego

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zgodnie z art. 8 ustawy, Wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmacnianiu roli i funkcji rodziny,
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Realizacja zadań gminy w zakresie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej została zlecona Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Limanowej.

Do zadań własnych gminy należą zadania określone w art. 176 ustawy:

1) *opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny*

W roku 2022 realizowany był Program Wspierania Rodziny dla Gminy Limanowa przyjęty na lata 2022-2024 uchwałą Nr XXVII/284/2022 Rady Gminy Limanowa z dnia 29 września 2022 r.

2) *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny*

Asystent Rodziny posiada odpowiednie i zgodne z wymogami ustawy wykształcenie. W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań systematycznie podnosi swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach oraz w formie samokształcenia. W roku 2022 wziął udział w szkoleniach tematycznych: „Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy”, „Praca z dziećmi doświadczającymi przemocy w rodzinie”, w superwizji dla członków zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy, które odbyły się w siedzibie GOPS w Limanowej, a ponadto brał udział w spotkaniach asystentów rodziny w ramach grup wsparcia, organizowanych przez PCPR w Limanowej.

2013/2022

3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewniono pomoc asystenta rodziny. W roku 2022 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Limanowej w celu realizacji tego zadania zatrudnił jednego asystenta rodziny. Zatrudnienie było finansowane ze środków własnych gminy.

W 2022 roku asystent rodziny współpracował z 19 rodzinami, to jest 79 osobami w rodzinach, w tym 46 dziećmi. Osiem rodzin zostało zobowiązanych do współpracy postanowieniem Sądu Rejonowego w Limanowej, pozostałych 11 rodzin było wspieranych za ich zgodą i aktywnym udziałem. Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny mógł w tym samym czasie prowadzić pracę, była zgodna z zapisami ustawy w tym zakresie (do 15 rodzin).

Występujące problemy w rodzinach obrazuje poniższa tabela:

SYTUACJA W RODZINIE	ILOŚĆ RODZIN
UZALEŻNIENIA	7
PRZEMOC DOMOWA	6
PROBLEMY OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZE	19
TRUDNA SYTUACJA MIESZKANIOWA	1
WIELODZIETNOŚĆ	6
CHOROBA PSYCHICZNA	8

Asystent rodziny zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy prowadził w 2022 roku następujące działania:

- opracował i realizował plany pracy z rodzinami we współpracy z członkami rodzin i w konsultacji z pracownikami socjalnymi;
- opracował, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, plan pracy z rodziną, który został skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej. W 2022 roku asystent rodziny sporządziła 2 oceny;
- brał udział w przesłuchaniu w Sądzie Rejonowym w Limanowej w charakterze świadka w sprawie zmiany postanowienia w zakresie władzy rodzicielskiej;
- udzielał pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego poprzez min: instruktaż prawidłowego sprzątnia pomieszczeń mieszkalnych, edukację w zakresie zachowania higieny osobistej, trening kulinarny, edukację w zakresie gospodarowania budżetem domowym, planowania i monitorowania wydatków, racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi, edukację i trening w zakresie profilaktyki zdrowotnej, edukację w zakresie gospodarowania mediami (energiją elektryczną, wodą, gazem), gromadzenia i porządkowania dokumentacji, sposobów wykorzystywania swoich możliwości w celu poprawy sytuacji rodziny;
- udzielał pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych; na podstawie zebranych informacji dotyczących sytuacji rodziny sporządzone zostały plany pracy

Rajek

z rodziną uwzględniające m.in. wskazanie możliwości ubiegania się o pomoc finansową;

- udzielał pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych poprzez min: rozmowy o prawidłowym komunikowaniu się, o poprawie wzajemnej komunikacji w relacjach rodzic-dziecko, wyrażaniu wzajemnych potrzeb, uczuć, o sposobach radzenia sobie ze stresem, bezsilnością, własnymi emocjami, informował o możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy psychologicznej oferowanej przez Punkt Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie działającym przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Limanowej, Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Limanowej, Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Nowym Sączu, porad prawnych w PCPR w Limanowej, pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla dzieci oferowanej w PZP „Medi – Li - Norm w Limanowej, konsultacji psychiatrycznych oraz terapii dla uzależnionych w PROMEDICUM w Limanowej.

Pięć rodzin skorzystało z pomocy Stowarzyszenia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym „Nadzieja”.

W ramach pomocy psychologicznej 13 rodzin dodatkowo skorzystało z konsultacji z psychologiem zatrudnionym przez GOPS w Limanowej w ich środowisku rodzinnym;

- udzielał pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi poprzez min; nauczanie o rolach matki, ojca, dziecka w rodzinie, wdrażanie metod nagradzania i karania, podtrzymywanie więzów rodzinnych, motywowanie do aktywnego uczestnictwa rodziców w życiu szkolnym dzieci, współpracę z pedagogiem, kuratorem, policją, lekarzem; wspierał aktywność społeczną rodzin poprzez informowanie i motywowanie do czynnego udziału w życiu społeczności lokalnej – zachęcanie do udziału w imprezach kulturalnych organizowanych w szkołach, bibliotekach, świetlicach wiejskich na terenie Gminy Limanowa;
- motywował członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez diagnozowanie umiejętności zawodowych, informowanie i motywowanie do udziału w odbywających się projektach, programach organizowanych w ramach środków z Unii Europejskiej, w tym przez Niepubliczne Centrum Kształcenia Zawodowego WECHSLER oraz Fundację Wsparcia i Rozwoju „Pomost”;
- udzielał pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej m.in. poprzez: wskazywanie sposobów poszukiwania pracy, naukę pisania CV, życiorysu, listu motywacyjnego, rozmowy wspierające w celu utrzymania pracy;
- motywował do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych. Rodziny były informowane o „Szkołe dla rodziców”, którą prowadzi Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Limanowej oraz o „Szkołe dla rodziców” zorganizowanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Limanowej. W „Szkołe dla rodziców” zorganizowanej przez GOPS wzięło udział 4 rodziców, z którymi współpracował asystent rodziny;
- udzielał wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych w szkole, w Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej; w 2-100
- podejmował działania interwencyjne i zaradcze w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadził indywidualne konsultacje wychowawcze dla rodziców i dzieci poprzez rozmowy na temat motywowania dzieci do nauki, sposobów panowania nad emocjami, motywowanie do pogłębiania więzi z rodzicami, rodzeństwem;
- realizował zadania określone w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”. W 2022 r. tą formą pomocy objął 2 rodziny;
- prowadził dokumentację dotyczącą pracy z rodziną;

Rozdek

- dokonywał okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej, niż co pół roku i przekazywał tę ocenę Kierownikowi GOPS w Limanowej;
- monitorował funkcjonowanie rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzał, na wniosek sądu opinie o rodzinie i jej członkach;
- asystent realizując plan pomocy rodzinie współpracował z jednostkami administracji samorządowej, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny, przede wszystkim z przedstawicielami:
 - Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Limanowej
 - placówek oświatowych (dyrektor, pedagog, wychowawca)
 - Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (pracownik socjalny, policja, kurator)
 - Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (koordynator pieczy zastępczej, pedagog, psycholog)
 - Komendy Powiatowej Policji w Limanowej
 - Limanowską Akcją Charytatywną, Caritas Limanowa
 - Placówką Opiekuńczo – Edukacyjną Środowiskowo – Socjoterapeutyczną PHU MIDREW
 - Placówką Wsparcia Dziennego dla Dzieci i Młodzieży „LOKOMOTYWA”.
 - OHP Limanowa oraz internatem i szkołami współpracującymi z OHP w Lanckoronie i Nowym Sączu
 - Poradnią Logopedyczną w Kłęczanach .
 - Lokalnym Punktem Pomocy Pokrzywdzonym Przesłaniem w Limanowej;
- współpracował z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym, grupami roboczymi, innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań była niezbędna.

W roku 2022 asystent rodziny zakończył współpracę z 7 rodzinami. Powodem zakończenia pracy z rodziną było osiągnięcie celów zawartych w planie pracy.

Pałak

b) Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających:

Na terenie Gminy podejmowano działania w celu tworzenia warunków do rozwoju rodzin wspierających - w celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej, z którą gmina zawiera umowę o zwrot kosztów związanych z udzieleniem pomocy. Z uwagi na brak kandydatów do pełnienia funkcji rodziny wspierającej pomoc w tej formie nie była świadczona.

c) Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci:

Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie:

- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,
- specjalistycznej;
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Na terenie Gminy Limanowa w roku 2022 nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego dla dzieci, w rozumieniu zapisów ustawy.

4) finansowanie:

a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny

Szkolenia i superwizje, w których brał udział asystent rodziny w 2022 r., realizowane były w związku z zawarciem porozumienia o współpracy pomiędzy Województwem Małopolskim, reprezentowanym przez Dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki

Społecznej w Krakowie a Gminą Limanowa, reprezentowaną przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Limanowej.

Szkolenia i superwizje organizowane były przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie w ramach działań własnych, dofinansowanych z budżetu państwa w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na 2022 r.

- b) *kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające;*

Nie ponoszono w/w kosztów.

- 5) *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;*

W 2022 r. w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało **29** dzieci z **11** rodzin biologicznych zamieszkałych na terenie Gminy Limanowa. Dzieci przebywały w **11** rodzinach zastępczych, w tym w **9** rodzinach spokrewnionych z dzieckiem przebywało **21** dzieci, w **3** rodzinach zastępczych niezawodowych - **8** dzieci.

W instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało **2** dzieci z **2** rodzin.

W 2022 roku Gmina ponosiła odpłatności za pobyt **29** dzieci z **11** rodzin umieszczonych w rodzinnej pieczy oraz za pobyt **2** dzieci z **2** rodzin umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Ponadto **5** dzieci z **4** rodzin zostało umieszczonych w pieczy zastępczej przed wejściem przepisów zobowiązujących gminy do współfinansowania ich pobytu w pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 191 ust. 8 i 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2001 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki za pobyt w wysokości:

1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

GOPS w Limanowej ponosił część kosztów pobytu dzieci w w/w formach opieki zastępczej - zgodnie z zapisami ww. ustawy - w wysokości 10%, 30 % lub 50 % kosztu pobytu dziecka. Na ten cel w 2021 roku wydatkowano ogółem **140 561,33** zł. W 2022 roku wydatki te wynosiły **153 725,35** zł. W stosunku do 2021 roku nastąpił **wzrost** nakładów. Powodem wzrostu nakładów była zmiana odpłatności za dzieci przebywające w systemie pieczy zastępczej z 10 % na 30% oraz z 30% na 50 %. Zadanie to w całości finansowane jest ze środków własnych gminy.

- 6) *Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy.*

Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonania przez Gminę Limanowa zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zostały sporządzone za okresy od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 30 czerwca 2022 r. i od dnia 1 lipca 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r.

- 7) *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Pracownicy socjalni GOPS w Limanowej we współpracy z asystentem rodziny na bieżąco monitorują sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W celu monitoringu sytuacji dziecka utrzymywany jest stały kontakt z placówkami dydaktycznymi, dzielnicowymi, terapeutami, służbą zdrowia. W przypadku bardzo niepokojącej sytuacji w rodzinie GOPS ma obowiązek powiadomić Sąd Rodzinny w Limanowej.

III. Potrzeby związane z realizacją zadań:

1) Kontynuowanie działań asystenta rodziny. Działania asystenta rodziny skierowane na konkretną rodzinę są działaniami ciągłymi prowadzonymi w różnych dniach, o różnych porach dnia. Pracownik socjalny nie ma możliwości prowadzić działań przypisanych asystentowi rodziny.

2) Zintegrowane współdziałanie wszystkich instytucji działających na rzecz rodziny - problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Tylko połączenie pracy pracownika socjalnego, asystenta rodziny, ewentualnie kuratora sądowego daje pełen obraz sytuacji rodziny i daje możliwość trafnego zdefiniowania form wsparcia, działań krótkofalowych i długofalowych na rzecz rodziny. Taka praca stwarza możliwość uzyskania mniejszych czy większych efektów pracy z rodziną.

3) Zabezpieczenie środków finansowych w budżecie Gminy na:

*zatrudnienie co najmniej 1 asystenta rodziny - zatrudnienie asystenta jest zadaniem obowiązkowym gminy,

*umożliwienie pracownikom socjalnym oraz asystentom rodziny udziału w szkoleniach w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych - praca z rodziną winna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną, kompetentną kadre,

*współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej,

*realizację uchwalonego przez Radę Gminy Limanowa, Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Limanowa.

Ewa Bulanda
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Limanowej

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Limanowej

mgr Ewa Bulanda